

גיליון מס' 222

כניסת שבת:

ירושלים: 16:42
ת"א: 16:57
חיפה: 16:47
באר-שבע: 17:00

יציאת שבת:

ירושלים: 17:56
ת"א: 17:57
חיפה: 17:56
באר-שבע: 17:58

השבוע בגליון:

4

כאן קבור יתרו:
מי שומר על קבר יתרו שבצפון? רשמי ביקור

מכינה צבאית בחרדית:
ביקור בלתי-שגרתי בשכונת רמות החרדית בבירה

3
בין תפילה לכספומט:
תפילה מזן אחר

נס גדול היה פה:
14 שנה לנס מכונת התופת. גיבורי הנס חוזרים.

הגיליון יו"ל ע"י:

"מכון בלבבי - יהדות מלב אל לב"

יריית פתיחה / אבישי פרי

'דרישת ה' נאמר בתורה על התפילה, ולא 'דרישה מה'. זאת משום שהתפילה היא קרבה אל ריבון העולמים. געגוע לקל-חי כאייל שעורג על אפיקי מים.

התפילה איננה בקשה. היא ביקוש. הלב הומה ומשתוקק, והנשמה בוערת כלפידים. זוהי השתפכות הנפש שלא יודעת שובע.

***

כמים קרים לנפש עייפה אנו שותים בצמא את דבריו הלוהטים של רופא הנפשות, רבי נחמן מברסלב (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ד):

"דע, שעיקר התחברות ודבקות להשם יתברך הוא על ידי התפילה... ותפלה לשון התחברות כמו שכתוב (בראשית ל) נפתולי אלוקים נפתלתי תרגומו לשון התחברות".

***

הבקרים של שכונת שערי חסד - אומר הגאון החסיד רבי בצלאל ברוך פרידמן שליט"א - לא יכולים להתעצב מבלעדי דמותו של אבא

<<< המשך בעמוד הבא

1. געגוע ב-4 לפנות-בוקר - - - דברי הרמב"ן שמביא פירוש מילולי פשטני, לכאורה, על הפרשה, עשוי לשנות תפיסה שרווחת בקרב רבים וטובים בעניין נשמתה של התפילה.

"כי יבוא אלי העם לדרוש אלוקים", כותב הרמב"ן (יח, טו), "להתפלל על חוליהם ולהודיעם מה שיאבד להם, כי זה יקרא 'דרישת אלוקים'. וכן יעשו

עם הנביאים כמו שאמר (ש"א ט ט) לפנים בישראל כה אמר האיש בלכתו לדרוש אלוקים. וכן ותלך לדרוש את ה' (בראשית כה כב)."

מה לימדנו כאן הרמב"ן? נבאר:

***

מהי בעצם 'תפילה'?

התפיסה הרווחת נוקטת שהיא באה כאמצעי גרידא: האדם זקוק למשאלה והתפילה היא הצינור והאמצעי להשיגה. אך האמת היא שהתפיסה הזו שגויה פטאלית. התפילה, הבינו, איננה 'כספומט'!

גיליון "פרשניית השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר.

עורך ראשי: הרב אברהם ישראל פרידמן ומשפחתו. יועץ תוכן: יצחק העברי. לקבלת הגיליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867. להנצחות פנה לפל: 0527697719

לקבלת הגיליון במייל - שלחו בקשה ל: abyisrael@gmail.com

בעניין 'מכניס עצמו לאונס'

הנה, ידועה היא בשער בת-רבים מחל' הראשונים בעניין מכניס עצמו לאונס. והיינו - בשאלת מילה בשבת במקום שמיד אחרי המילה יצטרפו להחם מים לתינוק מפני הסכנה. דעת הרשב"א שאין להביא מלכתחילה למצב של דיחוי, גם אם הוא מעיקר הדין, אולם דעת הרמב"ן היא שהדבר מותר בעליל. וראה בשיטה מקובצת (ביצה ח, ב דיבור 'אתי') שהביא כי הרשב"א נקט שהרמב"ן ינקוט את דינו גם באשר לדין שחיטה ביום טוב, כאשר מיד לאחריה יצטרך לקיים מצוות כיסוי הדם באמצעות חפירה, שאין בכך כל שמץ של איסור, שכן אין מניעה לעשות פעולה מותרת, גם אם היא תגרור לאחריה מכורה פעולה מוכרחת, שהיא אסורה עקרונית.

והנה ידוע כבר שתמהו על דברי הרמב"ן עצמו מדבריו בסוגיית הפלגה בספינה שלושה ימים קודם השבת (שבת יט, ב) שם הוא נוקט כי הדבר אסור ולא אומרים אנו שנחשב כמכניס עצמו לאונס. אולם לאחר עיון מדוקדק במילות הרמב"ן שהובאו בשיטמ"ק על אתר, נראה לדעתי שהקושיה אינה במקומה. ראה בלשונו הזך: "אין לך במצוות אלא שעתן, ואי אית ליה חמימי לרחוץ קודם המילה הכי נמי דמהיל ליה ולבתר דמהליה מחמם לי חמימי משום דהוה ליה מסוכן". עכ"ל. והנה יש ללמוד שהרמב"ן הוצרך להגדיר כי "אין לך במצוות אלא שעתן" ולא הסתפק בעיקר הגדת העניין, משמע בהכרח כי הוא דין רק כלפי מצוות - ולא בשאר מילי. כך נראה לענ"ד. והנה לכאורה היה נראה כי הנדון הכא אי שרי לאדם להכניס עצמו לידי דיחוי דעשה דוחה ל"ת תלוי אכן בגדרו של האי דינא דעשה דוחה ל"ת, ולשיטתייהו אפוא אזלי הרמב"ן והרשב"א. אלא שהרשב"א ייטב בדבריו שהדגיש כי "דכל שהוא עושה על דעת שידחה הלאו לבסוף, ואי אפשר לו בלאו הכי הוי כדוחה אותו בתחילה", אזיל לשיטתו תדיר שגדר עשה דוחה לא תעשה הוא 'דחוי' בעלמא, ובהחלט שאין מביאים לדיחוי מלכתחילה. אולם מצינו שגם הרמב"ן ביבמות סבור כן.

אכן היה מקום לומר, שלא בעינין לכל זה, והוא על בסיס דברי רש"י בסוגיה (דיבור 'מכלל') שכתב שכיסוי הדם הוא "גמר מעשה השחיטה" ואינה מצווה נפרדת כל ועיקר. ומעתה נראה שיש מקום לחילוק חד בין כל מכניס עצמו לאונס וכדומה לבין הנדון דנן, שכן כאן אין כאן הכנסה לשלב רחוק ונוסף של אונס, אלא תחילת המעשה עצמו יעיד על סופו, וכאשר הוא מתחיל במעשה השחיטה הרי שהוא מתחיל במעשה שסופו הוא יגיע לידי דחיית דין מכורה. והבן היטב. ושמא בזה באמת נחלקו הרמב"ן ושעמו עם הרשב"א. ועיין.

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

רבי משה אליעזר זצ"ל - מאנשי השם דברסלב. ממעוררי השחר היה. עוד בשעה שלא היית יכול להבדיל בין תכלת לכרתי הייתה דמותו של אבא זצ"ל משתקפת עולה מן הקרקע על ידי האורות המרצדים שבצדדים, כשהוא בדרכו לבית הטבילה. דבר לא יעיב על הבוקר המתוק של אבא. אפילו לא העלטה הכבדה של 'מלחמת סיני' שבתש"ך. וכשאבא מגיע לבית הכנסת, פונה הוא לפינתו השקטה והחל משתקע בעבודת התפילה, עד שדבר, אבל דבר, אין לו מלבדה. את ראשו גם כן לא יסיט ימין ושמאל. לא ינוע ולא יזוע. "ואני תפילה" - במלוא מובן המילה. רי"ש מ"ם ח"ת איבריו ושי"ן סמ"ך ה"א גידיו אומרים תפילה. הוא מחל בברכת 'שלא עשני גוי' עוד טרם החזן. לעיתים יפלוט אנחות עמוקות. אבל לא של יגון ומועקה. של כמיהה של יודעת גבול - - - .

"היה אבא ממלמל מילות התפילה אט-אט, כמונה מעות, ובקול מלא רגש. לעיתים היו עיניו דומעות מכמיהה.

"מלאכת קריאת מגילת אסתר בבית הכנסת הקטן 'אוהל אסתר' דברסלב שבשכונה, הייתה אצלו עבודת קודש אפופת דבקות לקל חי. בכל פסקה מן מגילת אסתר שיש בה מן הכאב ומן הייחול שהיה קורא, היה מתרגש עד כלות. בוכה היה באמצע המגילה בנגנו את המילים: "שאלת-י---וב--קשתי". חש כפוסע במשעולי המגילה".

***

"עבודה שבלב". כך הגדירה הגמרא (תענית ב, א) את עבודת התפילה.

"עבודה שבלב" - מאי משמע?

שאתה יודע לפני מי אתה עומד, וממילא הלב שואג 'הללי נפשי את ה'. לא הפה!

***

לדורות, לדורות עולם, פוקד מרדכי על אסתר, לחקוק את דברי-הימים ההם של "דברי הצומות וזעקתם" (אסתר ט, לא). וכלום - כל אחד תמה - רלוונטיים זעקות כשאינן אחשוורוש וגם לא שושן שנבוכה? האם יש מקום לצומות כשהמן לא בתווך?! (ובהחלט הייתם משיבים ועונים ספונטנית, כי יש גרסה עכשווית לאיום ה'שושני': איראן ונשיאה, אבל דברים אחרים אמורים עתה).

הבינו היטב: הזעקות הקולניות של יהודי שושן שנבעו מעומקו של לב יהודי לא באו בעילת גזירות המן המרות. הם נולדו בעקבותיהם, גרידא, אבל הם לא הכותרת ולא תכלית התפילות. שכן, כאמור, התפילה איננה האמצעי - היא התכלית בעצמה. ולפיכך, גם כשאין שושן חייבים להעמיד זיכרון-עד להתקרבות העצומה שחשו אז ישראל מול בוראם: תחושת תלות מוחלטת בריבונם. דבר זה לא כרוך עם שעה וזמן.

כן, יש מקום לכך גם כשאין מולנו שושן שנבוכה ואחשוורוש עריך שמעיק!

מזל"ט: לשאר בשרי, אלופי ומיודעי, הגאון החסיד, רבי בצלאל ברוך פרידמן שליט"א ברכות לרגל הולדת הנין במזל"ט!

כשמלמדים ילד זחילה

אין אכזבה כאכזבה של אבא, כאשר הוא רואה את עוללו שוכב על הבטן כדי להסתגל להתהפכות ולאחר מכן לזחילה, וזה חש מיוסר.

הקונפליקט כאן הוא עז:

מחד, אבא רחום דואג לילד הרך שלו וליבו נכמר עליו כאשר הוא מתייסר, אך מאידך בסתר-ליבו יודע הוא כי לטובתו של בנו הוא עושה זאת וכי ייסורים אלו, עם כל הקושי הטמון בהם, טובה עצומה מהולה בהם.

מה אני לומד מכך? להמחיש את התשובה היהודית לשאלת האלוקים בשואה. "איפה", מטיחים בך המתריסים (וגם אלו שלא), "איפה היה האלוקים בשואה?".

עצם שאלה זו, יודעים אנו, היא סתירה מוחצת לתפיסה הפשוטה כי נסתרות דרכי ה' וכי אנו אין יודעים חשבונות קל עליון קונה שמיים וארץ ומאידך יודעים אנו כי הכול מחושב עד לעייפה וטוב, טוב צרוף בעליל, יש בו.

דרך הדוגמא הנזכרת, אני בהחלט יכול לקבל המחשה חיה לדברים: אכן, במבט שטחי נראים הדברים כסבל מרושע שהאב מתנהג כלפי עוללו הרך, אך מי שמתבונן יודע, כי אין כאן אלא טובה חיונית. לא פחות מכך.

מגיש: אלי כהנא

נקודה טובה.

מכינה קדם-צבאית בשכונה חרדית

'שבת שירה', פרשת בשלח תשע"ה. רמות ב' ירושלים.

רחובות צונדק, שאר ישוב כמו גם אחרים שבשכונה, לבשו הפעם פנים אחרות. קבוצת חיילים ממכינה קדם-צבאית 'כפר הנשיא' שבגליל באו להתארח בשכונה החרדית ולגלות פני שבת המלכה וגם את אלה המכבדים אותה. הם התארחו בסעודות אצל משפחות חרדיות מהשכונה והשתתפו במעמד 'קבלת שבת' חגיגי שנערך ביער רמות שבשכונה.

משפחת צפיר בת השכונה 'כיכבה' בשלל אירועים יהודיים שנערכו בה, כמו 'סעודת עונג שבת' בליל שבת והבדלה' עם צאת השבת. מיוזי גרילק, הם שמעו על 'מי אנחנו החרדים' ומהרב שי הורוויץ, איש 'ערכים', הם שמעו דברים על היהדות.

מי היה מאמין.

'נשמת' בטבורו של רחוב

ט"ו בשבט תשס"א - תשע"ה: 14 שנים אחרי נס מכונית התופת בשכונת בית ישראל, החזיר השבוע עיתון "יום ליום" את גיבורי התופת לזירה לתפילת 'נשמות'. מסמך מרגש.

זר כי נקלע בצהרי אחד הימים האחרונים לרחוב בית ישראל פינת שמעון רוקח בירושלים, לבטח היה פוער עיניו בתיסהון: חבורת אנשים בעלי-צורה נקבצו בטבורו של הרחוב הבית-ישראלי הרועש וההומה, ופזמו בקול תפילת 'נשמת כל חי'.

זה קרה ביוזמת "יום ליום", עם מלאות 14 שנה לנס הפלאי של מכונית התופת במקום. לא להטביע חותם עיתונאי על המפגש הזה ביקשנו. כביכול עוד מפגש של השבת גיבורי סיפור במנהרת הזמן לאחור. חותם יהודי-תורני ביקשנו להטביע עליו: אמירת 'נשמת כל חי' ברוב-עם כדי לחיות את הנס העצום ולהלל עליו למחוללו.

מי שמנווט את התפילה, הוא הרב אריאל לורי, יו"ר ארגון "יד עזרא ושולמית" שלו חלק גדול בנס. הרב לורי נסער-נרגש. הוא מחווה בידי לעבר מיקום מכונית התופת בהתרגשות.

דומה שהוא חי את העבר כמו היה הרגע, בהווה: שקולות הנפץ עודם מהדהדים בראשו, ושהוא עדיין שם, ליד ענני העשן השחור המיתמר אל-על של מכונית התופת. משותתפים: הרב דוד זית, הרב ברוך לורי,

הרה"ג רבי שלמה כהן שליט"א, ראש כולל 'אוצר החיים', והשכנים: ר' עוזי רחיסוב, הרב אליאס, ועוד שנים שמצטרפים ספונטנית.

"נשמת כל חי", פוצחים הנוכחים בהודאה בניגון ערב ובנעימה של רוממות רוח. "... ומחרב הצלתנו ומחלאים רעים דליתנו". ההתלהבות בקרב הנוכחים ניתנת למישוש. מעמד נרגש ומרטיט הוא זה. מספר עובדי-אורח (אולי כטבעם של ירושלמים שרואים בכל מפגש בן מספר אנשים כהפגנה), נקבצים מעבר לכביש ותוהים על מה ייהום הסער ומה לתפילה בטבורו של רחוב בית-ישראלי? מכל-מקום, גם בעיניהם, כך נראה, עושה הרושם כי הנס עדיין חי ופועם בלבבות כמו ארע היום. וההודאה עליו מתבקשת אפוא בכל יום מחדש. תחושה של פרסום הנס שכל-כולו קידוש ה' זורמת בלבבות. "נשמת כל חי" - תרתי משמע.

"צמרמורת. זו התחושה שלי", אומר הרב לורי. "מי כמוך יודע, ששכונת בית ישראל ראתה, למרבה הכאב, לא-מעט פיגועים קשים ומרים כלענה. היא סבלה יותר מכל שכונה ירושלמית אחרת מהטרור הברברי. ככלל, תקופת הפיגועים הייתה תקופה קשה מאוד בירושלים. אני לא זוכר תקופה קשה כזו מעודי. אך ראה זה פלא, ה' לא עזב ולא עוזב את עמו ישראל ישתבח שמו לעד. אנחנו חייבים להודות לה' על כל הניסים שאירעו עמנו".

הכתבה המלאה מתפרסמת השבוע בעיתון "יום ליום".

צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

כאן קבור יתרו

תעלומת קבר יתרו: יוסף חיים הבלין הצפין לכפר הדרוזי שם לפי המסורת קבור יתרו. מה הוא מצא שם? לפניכם * רשמי ביקור

במורדות לכיוון טבריה, מעל בקעת הארבל שוכן קבר בו ע"פ המסורת קבור יתרו. קבר יתרו בכפר חיטין מופיע זה מאות בשנים בספרי המסעות לארץ ישראל. שליחו של רבינו יחיאל מפריז מזכיר אף הוא את הקבר וכן מצאנו שכתבו רבים אחריו. כיום מצוי הקבר בשליטת המקדש הדרוזי שכן הדרוזים טוענים שהם צאצאיו של יתרו. זהו המקום המקודש ביותר לדרוזים ומידי שנה, במשך ארבעה ימים (החל מ 24 באפריל - למניינם), הם חוגגים במתחם את 'חג נבי שועיב', במהלכו עולים לקבר עשרות אלפים מבני העדה, שם הם שוחטים כבשים ואף לנים במקום.

כשיורדים מצומת גולני לכיוון טבריה קצת אחרי פורייה פונים שמאלה לכפר חיטים, מושב ארבל וכפר זיתים, קצת לפני שהגענו לכפר זיתים פנינו שמאלה ל'נבי שועיב', לאחר נסיעה קצרה הבחנו בעמדת שמירה, הופתענו לגלות שאת העמדה מאייש דרוזי קשיש חבוש בתרבוש ולבוש בגלימה מסורתית, ולא עוד מג'בניק מצוי כפי המקובל. לאחר שהסברנו לו כי 'באנו להתפלל אצל הצדיק' פתח לנו השומר את השער ולעינינו התגלתה חניה ענקית, מוקפת צמחיה מושקעת ומטופחת, כשבצד קיימת גם חנות מזכרות נחמדה. בסוף החניה מתנוסס לו בנין מרשים ומפואר - זהו מתחם הקבר.

"שני שומרים עטויי גלימות ותרבושים קידמו את פנינו". קבר יתרו.

הציון עצמו נמצא בקומה השנייה, שני שומרים (אף הם עטויי גלימות ותרבושים) קידמו את פנינו שם. לפני שנכנסנו לציון עצמו קיבלנו מהם שלש הוראות: הראשונה: לחלוץ נעלים, השנייה: לא לדרוך על המפתן אלא לדלג עליו, השלישית: לא לצלם. את שתי ההוראות הראשונות קיימנו, באשר לשלישית, כאן כבר הצלחנו להסיח את דעת השומרים והתוצאה לפניכם.

האבן המסתורית

כשסיימנו להתפלל, הבחנו ליד הקבר באבן שיש גדולה ועליה טביעת רגל גדולה, בשלט המתנוסס ליד נכתב כך: "פעם אחת כעס הנביא שועיב והכה באבן בחוזקה, האבן נשברה וסימן כף רגלו השמאלית נחקקה בה". למרבה הפלא דווקא בספרי הנוסעים היהודים אנחנו מוצאים התייחסות רבה לאבן זאת, במקומות רבים כתוב שזהו מדרך כף רגלו של משה ש ה ב י א ה ע מ ה צ י פ ו ר ה א ש ת ו ל א ר צ י ש ר א ל . מחוץ לקבר יש מרפסת ממנה משתקף נוף עוצר נשימה, נוף הארבל, הכנרת, צפת והרי הגולן פרושים ממש אל מול עינינו. את המרפסת מעטרים שני דגלים: הישראלי והדרוזי. בנוסף, קיימים בקומה גם חדרים וספריות. הפאר וההוד ניבטים מכל פינה. הדרוזים רגישים מאוד לקדושת המקום ע"פ הדת שלהם ולכן חובה לשמוע להוראות האחראים במקום. לא מזמן פורסם על קבוצת מתפללים יהודים שהגיעו למקום ונהגו בניגוד להוראות, דבר שכמעט גרם לסגירת הקבר למבקרים יהודים. רק משלחת של יהודים שהתנצלו בפני העדה הדרוזית הצילה המצב. קבר יתרו שוכן בסמוך לכפר חיטין, מקום בו התרחש בשנת 1187 קרב מפורסם בין צאלח א-דין לצלבנים, הקרב הסתיים בניצחונו של צאלח א-דין והוא זה שבנה את חלקיו העתיקים של הקבר. אגב, בחצר הקבר נובע מעיין. מספרים, שאחד הגורמים לניצחונו של צאלח א-דין בקרב היה שליטתו במעיין.

קוראים כותבים

גאבות

ירייה צולפת

(תגובה למדור "יריית פתיחה" - גיליון 221)

יריית פתיחה מדויקת וצולפת/ שמסקנתה כנה אמתית ומאלפת,

את סיגי נפשנו מנפה ומקלפת/ מיישרת נטייה נגועה ומסולפת

הרב א. ג. ליס
בני ברק

בעל עסק!

המקום הזה שמור רק לך! אם אתה רוצה להגיע לאלפי עיניים בהשקעה קטנה - אתה מוזמן לעשות זאת!

לפרטים: 0527697719